

Nr 42.

Ankom till riksdagens kansli den 28 mars 1939 kl. 1 e. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen
angående anslag för Helgeåns reglering m. m.*

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 3 mars 1939 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 172, har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels medgiva, att till nedre Helgeåns regleringsföretag må lämnas statsbidrag från statens avdikningsanslag intill ett belopp av 400,000 kronor ävensom lån från statens avdikningslånefond intill ett belopp av 400,000 kronor,

dels ock till Bidrag till nedre Helgeåns regleringsföretag för budgetåret 1939/40 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 400,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet.

I skrivelse den 14 april 1938 har Söderbygdens vattendomstol under återopande av bestämmelserna i 2 kap. 3 § tredje stycket och 7 kap. 39 § andra stycket vattenlagen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte lämna medgivande till ett företag avseende reglering av Helgeåns nedre lopp. I samband härmed har domstolen i skrivelsen ifrågasatt dels om icke — oavsett att kostnaderna för företaget avsevärt överstege värdet av båtnaden — delägarna i fråga om statsbidrag m. m. borde tillförsäkras samma förmåner, som plägade tillkomma delägare i andra företag, dels ock huruvida icke för ändamålet borde anvisas ett statsanslag å 400,000 kronor.

I en den 6 september 1938 dagtecknad, till lantbruksstyrelsen ställd skrivelse har ordföranden i styrelsen för nedre Helgeåns regleringsföretag anhållit, att Kungl. Maj:t måtte lämna företaget ett statsbidrag utan återbetalningsskyldighet å nyssnämnda belopp utöver de bidrag, som i vanliga fall bruka utgå till liknande företag.

Över förstnämnda skrivelse ha yttranden avgivits av lantbruksstyrelsen den 28 oktober 1938 och den 6 februari 1939, av medicinalstyrelsen den 28 november 1938 samt av statskontoret den 27 januari och den 24 februari 1939. Vid medicinalstyrelsens yttrande fanns fogat utlåtande av förste provinsialläkaren i Kristianstads län. Därjämte har från vissa markägare i de trakter, som beröras av företaget, inkommit en skrift i ärendet.

Genom beslut den 3 mars 1939 har Kungl. Maj:t lämnat medgivande till utförande av ifrågavarande regleringsföretag.

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

»Av den förebragta utredningen torde framgå, att ett genomförande av ifrågavarande regleringsföretag är av den största betydelse för de trakter, som beröras därav. För närvarande synas översvämningarna kring Helgeåns nedre lopp medföra betydande skador och synnerliga svårigheter och obehag för befolkningen. Med hänsyn till att en fortgående försämring av vattenförhållandena lärer äga rum, torde berörda skador och obehag framdeles bli än större. Såsom framgår av förste provinsialläkarens i Kristianstads län yttrande synes en betydande förbättring av de hygieniska förhållandena inom ifrågavarande trakter kunna förväntas bli en följd av regleringsföretaget. Ett genomförande av ifrågavarande regleringsföretag torde emellertid icke kunna förväntas komma till stånd med mindre staten lämnar företaget ekonomiskt bistånd. Såsom framgår av vattendomstolens utredning i ärendet beräknas kostnaderna för företaget uppgå till 1,215,000 kronor, under det att värdet av båtnaden uppskattas till 797,593 kronor 40 öre. I detta värde ingår båtnaden för den direkta jordförbättringen samt till följd av minskade pumpningskostnader för fem invallningsföretag och ökning i fallhöjden för strömfallet vid Torsebro. Övriga mera indirekta fördelar för de områden, som beröras av företaget, ha icke kunnat medräknas i båtnadsvärdet. Såsom framgår av vad förut anförts måste fördelarna härav emellertid bli avsevärda. Med hänsyn till den stora betydelse och nytta, som företagens genomförande skulle medföra för befolkningen, anser jag, att staten bör lämna ett sådant ekonomiskt bistånd att företaget kan förverkligas.

Enligt gällande bestämmelser för statsbidrag från statens avdikningsanslag kan statsbidrag beviljas i regel endast under förutsättning att lantbruksstyrelsen finner båtnaden uppväga eller överstiga kostnaderna för torrläggningen. Då värdet av båtnaden icke uppväger kostnaden, kan statsbidrag likväl i undantagsfall beviljas, när skäl därtill äro. Enahanda bestämmelser gälla i fråga om lån från avdikningslånefonden. Jag anser att sådana förhållanden i fråga om förevarande regleringsföretag äro för handen, att statsbidrag respektive lån böra kunna lämnas från avdikningsanslaget och avdikningslånefonden. På sätt framgår av lantbruksstyrelsens yttrande den 6 februari 1939 skulle emellertid härigenom endast 800,000 kronor kunna ställas till förfogande. Ytterligare ett belopp av 400,000 kronor är erforderligt för att säkerställa företagens genomförande. Samtliga hörda myndigheter ha tillstyrkt, att detta belopp anvisas till företaget. Även jag biträder denna uppfattning. På sätt statskontoret föreslagit synes lämpligast, att sistberörda belopp anvisas såsom ett särskilt reservationsanslag under nionde huvudtiteln.»

På de av departementschefen anförda skäl biträder utskottet förevarande framställning och hemställer alltså,

Utskottet.

att riksdagen må

A) medgiva, att till nedre Helgeåns regleringsföretag må lämnas statsbidrag från statens avdikningsanslag intill ett belopp av 400,000 kronor ävensom lån från statens avdikningslånefond intill ett belopp av 400,000 kronor,

B) till *Bidrag till nedre Helgeåns regleringsföretag* för budgetåret 1939/40 under nionde huvudtiteln anvisa ett *reservationsanslag* av 400,000 kronor.

Stockholm den 28 mars 1939.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 35.